

सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ५ को उपदफा (३) अनुसारको प्रयोजनको लागि भन्सार विभागसँग सम्बन्धित २०७१ माघ देखि चैत्रसम्मका सूचनाहरू उक्त दफा ५ को उपदफा (४) वमोजिम अद्यावधिक गरी प्रकाशन गरिएको छ ।

(क) निकायको स्वरूप र प्रकृति:- नेपाल सरकारको कार्य सञ्चालनको लागि नेपाल सरकार (कार्य विभाजन) नियमावली २०६९ वमोजिम स्थापित २७ वटा मन्त्रालयहरू मध्ये अर्थ मन्त्रालय अन्तर्गत रही राजस्व प्रशासन क्षेत्रसँग सम्बद्ध कार्य गर्ने केन्द्रीयस्तरको निकायको रूपमा भन्सार विभाग कृयाशिल रहेको छ ।

(ख) निकायको काम, कर्तव्य र अधिकार:- भन्सार विभागको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय अनुसार तोकिएका छन् :-

- भन्सार प्रशासनसँग सम्बद्ध विषयहरूमा नीति तर्जुमा गरी अर्थ मन्त्रालयमा सिफारिस गर्ने ।
- नेपाल सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरे वमोजिमका व्यक्तिहरूले बैंक जमानत, सोही सूचनामा तोकिएवमोजिम मालवस्तुमा महसुल छुट सुविधा अन्तर्गत पैठारी गर्ने सुविधा प्रदान गर्ने ।
- आयात निर्यातलाई व्यवस्थित गरी व्यापार सहजीकरण गर्ने ।
- भन्सार सुधार तथा आधुनिकीकरणका निम्ति योजना तथा कार्यक्रम तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्ने गराउने, इन्टेलिजेन्स तथा जोखिम व्यवस्थापन मार्फत राजस्व परिचालनलाई सुरक्षित बनाउने, अवैध व्यापार नियन्त्रण गर्ने ।
- निषेधित एवम् प्रतिबन्धित मालवस्तु ओसारपसार निगरानी गरी समाजलाई सुरक्षित बनाउने ।
- मातहतका कार्यालयहरूको नियमित अनुगमन गरी सेवाप्रवाहलाई प्रभावकारी बनाउने ।
- कर्मचारीहरूको मनोबल अभिवृद्धि एवम् सदाचार पद्धतिको विकासमा ध्यान दिने ।
- विद्यमान ऐन कानून अनुरूप समूचित राजस्व सङ्कलन गर्ने ।
- वण्डेड वेयरहाउसको सुविधा प्रदान तथा नविकरण गर्ने ।
- भन्सार एजेन्टको इजाजतपत्र प्रदान तथा नविकरण गर्ने ।

- भन्सार राजस्व लक्ष्य अनुसार असूल गराउने ।
- भन्सार कार्यालयहरूमा आवश्यक वजेट सामान उपलब्ध गराउने ।
- बढुवा नयाँ भर्ना बाहेक जनशक्ति व्यवस्थापन गर्ने ।
- स्वेदशी तालिममा मनोनयन गर्ने, विदेशी तालिम मनोनयनको लागि सिफारिस गर्ने ।
- जिन्सी निरीक्षण र व्यवस्थापन गर्ने ।
- विभाग तथा कार्यालयहरूको वजेट तर्जुमा, निकास र वाँडफाँड गर्ने ।
- वजेट खर्च तथा अनुगमन गर्ने ।
- केन्द्रीय हिसाव राख्न आर्थिक विवरण तयार गर्ने र म.ले.प. गराउने ।
- वेरुजु फछ्यौट गर्ने गराउने ।
- स्थानीय भन्सार कार्यालयको नियमित निरीक्षण गर्ने ।
- भन्सार एजेन्टको नियुक्ति तथा अनुगमन गर्ने ।
- विश्व भन्सार संगठन सित आवश्यक सूचना प्रवाह गर्ने ।
- बैंक ग्यारेन्टीको अनुगमन गर्ने ।
- भारतीय अन्तःशुल्क फिर्ताको कारवाही गर्ने ।
- कारोवार मुल्यको अनुगमन गर्ने र कार्यालयलाई मूल्यांकनको तथ्यांक उपलब्ध गराउने ।
- स्थानीय भन्सार नाकाहरूवाट निर्धारण गरेका कारोवार मूल्यको विश्लेषण गर्ने ।
- मूल्यांकन सम्बन्धी पुनरावलोकन गर्ने ।
- छनौटको आधारमा PCA गराउने ।
- ASYCUDA विस्तार कार्यान्वयन र अनुगमन गर्ने ।
- भन्सार प्रशासनलाई यान्त्रिकरण तथा आधुनिकीकरण गर्ने योजना वनाउने ।
- विद्युतीय संचार प्रणाली प्रभावकारी रूपमा विकास गराउने ।
- राजस्वको दैनिक, मासिक तथा वार्षिक असूली अभिलेख अद्यावधिक गर्ने, तथ्यांक प्रशोधन तथा विश्लेषण गर्ने ।
- वार्षिक रूपमा वैदेशिक व्यापारको वस्तुगत तथ्यांक तयार गर्ने ।
- द्विविधा परेका वस्तुहरूको राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय परामर्शवाट वर्गीकरणको टुंगो लगाउने ।
- भन्सार दरवन्दी संशोधनको प्रारम्भिक प्रस्ताव तयार गर्ने र निर्णय भएपछि दरवन्दी पुस्तिका प्रकाशित गर्ने ।

- कानून वमोजिम भन्सार महसुल छुट दिने ।
- भन्सार कार्यालयहरु निरीक्षण तथा अनुगमन गरी सुधारका निम्ती कार्ययोजना वनाई लागू गर्ने ।
- विभिन्न किसिमको Chemical को नमूना परीक्षण गरी वर्गीकरणको निर्णय गर्ने ।

(ग) निकायमा रहने कर्मचारी संख्या र कार्यविवरण:-

कर्मचारी संख्या:

- रा.प. प्रथम श्रेणी (प्रशासन) ३ पद
- रा.प. द्वितीय श्रेणी (राजस्व) ६ पद
- रा.प. द्वितीय श्रेणी (प्रशासन) १ पद
- रा.प. द्वितीय श्रेणी (लेखा) १ पद
- रा.प. द्वितीय श्रेणी (केमिष्ट्री) १ पद
- रा.प. द्वितीय श्रेणी (आर्थिक योजना तथा तथ्यांक) १ पद
- रा.प. द्वितीय श्रेणी (विविध) २ पद
- रा.प. तृतीय श्रेणी (राजस्व) २१ पद
- रा.प. तृतीय श्रेणी (सा.प्र.) २ पद
- रा.प. तृतीय श्रेणी (विविध) ११ पद
- रा.प. तृतीय श्रेणी (इन्जि कम्प्यू) ३ पद
- रा.प. तृतीय श्रेणी (लेखा) १ पद
- रा.प. तृतीय श्रेणी (आर्थिक योजना तथा तथ्यांक) २ पद
- रा.प. तृतीय श्रेणी (कानून) १ पद
- रा.प. तृतीय श्रेणी (केमिष्ट) ३ पद
- माइक्रोबायोलोजिष्ट (सेवा करार) १ पद
- रा.प.अ. प्रथम श्रेणी (राजस्व) २८ पद
- रा.प.अ. प्रथम श्रेणी (लेखा) २ पद
- रा.प.अ. प्रथम श्रेणी (विविध) २ पद
- रा.प.अ. प्रथम श्रेणी (केमिष्ट्री) २ पद

- रा.प.अ. प्रथम श्रेणी (सा.प्र.) १ पद
- रा.प.अ. प्रथम श्रेणी (सा.प्र.) टाइपिस्ट ४ पद
- रा.प.अ. प्रथम श्रेणी (आर्थिक योजना तथा तथ्यांक) भ.स.नि. १ पद
- रा.प.अ. द्वितीय श्रेणी (इलेक्ट्रिसियन) १ पद
- रा.प.अ. द्वितीय श्रेणी (अ.ल्या.टे.) १ पद
- हलुका सवारी चालक १० पद
- ल्याब व्याई (सेवा करार) १ पद
- कार्यालय सहयोगी २० पद
- स्वीपर २ पद

कूल जम्मा १३५

(ड) सम्पादन गरेको कामको विवरण:-

- आर्थिक ऐन, २०७१ को दफा १८ बमोजिम पटके रुपमा विभिन्न वस्तुहरुमा दिइएको महसुल छुटको विवरण प्राप्त भए सम्मको अद्यावधिक गरिएको ।
- भन्सार विभागबाट प्रकाशन हुने परिपत्र संग्रह र वर्गीकरण संग्रह प्रकाशन गरिएको ।
- अर्थ मन्त्रालयबाट स्वीकृत विभिन्न आयोजनाहरुको माष्टर लिष्ट अनुसार दिइएको छुटको विवरण अद्यावधिक गरिरहेको ।
- भन्सार नाका परिवर्तनको लागि २१३ वटा कारोवारहरुलाई स्वीकृती प्रदान गरिएको ।
- बस्तु वर्गीकरणको लागि भन्सार कार्यालयहरुबाट अनुरोध भई आएको ९ वटा वस्तुहरुको वर्गीकरण गरिएको ।
- भन्सार ऐन २०६४ को दफा ९ वमोजिम २३७ वटा consignment हरुमा कुटनैतिक सुविधा प्रदान गरिएको ।
- भन्सार ऐन २०६४ को दफा ९ वमोजिम ३२२ वटा consignment हरुमा महसुल सुविधा प्रदान गरिएको ।
- भन्सार ऐन २०६४ को दफा ९ वमोजिम विभिन्न आयोजनाहरुको १३२ वटा consignment का लागि छुट सुविधा प्रदान गरिएको ।
- पुस्तक (भन्सार स्मारिका, २०७१) प्रकाशन गरिएको ।
- (सेवाग्राही सेवा कक्ष: एक परिचय) पुस्तिका प्रकाशन गरिएको ।
- भन्सार समाचार वर्ष ७ अंक १ प्रकाशन गरिएको ।
- SASEC व्यापार सहजीकरण कार्यक्रमको Project Steering Committee को बैठक तथा सरोकारवालाहरूसँग छलफल कार्यक्रम सम्पन्न भएको ।
- Time Release Study को राष्ट्रिय कार्यशाला तथा तालिम सञ्चालन गरिएको ।
- भारतमा सम्पन्न भएको SASEC Customs Sub-group को तेस्रो बैठकमा नेपालको तर्फबाट प्रतिनिधित्व गरिएको ।
- National Customs Trade Facilitation Committee पुनः संरचना (अर्थ मन्त्रालय सचिवस्तरको निर्णयबाट) गरिएको ।
- Revised Kyoto Convention सम्बन्धी राष्ट्रिय कार्यशालाको तयारी गरिएको ।
- Import Export Code को कार्यान्वयन गर्नका लागि प्रणाली स्थापना गर्न EOI जारी गरिएको ।
- ६३ औं अन्तर्राष्ट्रिय भन्सार दिवस विभिन्न कार्यक्रम सहित भव्यताका साथ सम्पन्न गरिएको ।
- चिनीया भन्सार कार्यालयका २ जना भन्सार अधिकृत कर्मचारीलाई विश्वभाषा क्याम्पसमा छात्रवृत्तिमा नेपाली भाषा प्रशिक्षण दिने व्यवस्था गरिएको ।

- १ वटा उद्योगहरूलाई वण्डेड वेयर हाउस सुविधाको लागि नयाँ इजाजतपत्र प्रदान गरिएको ।
- २ वटा उद्योगहरूको वण्डेड वेयर हाउस सुविधाको लागि इजाजतपत्र नविकरण गरिएको ।
- २ वटा भन्सार एजेन्ट इजाजतपत्र नविकरण गरिएको ।
- Hot line, Hello सरकार विगुल लगायत विभिन्न निकायमा परेका ९ वटा उजुरीहरूको फछर्यौट गरिएको ।
- मुद्रण विभागबाट गरिदैं आएको पैठारी रसिद प्रकाशनको लागि जनक शिक्षा सामाग्री केन्द्रलाई पत्राचार गरी तहाँबाट छपाई गरी रसिदहरू प्राप्त भैसकेको ।
- १२ जना अधिकृतस्तरका कर्मचारीहरूलाई विभिन्न मुलुकहरूमा वैदेशिक तालिमका लागि मनोनयन गरिएको ।
- २५ जना अधिकृतस्तरका कर्मचारीहरूलाई Asycuda Functional तालिम प्रदान गरिएको ।
- पुराना कागजातहरू सरकारी कागजात धुल्याउने नियमहरू २०२७ वमोजिम लगत तयार गरी धुल्याईएको ।
- ९ जना शाखा अधिकृत तथा भन्सार अधिकृतहरूलाई सेवाकालिन तालिममा मनोनयन गरिएको ।
- थप ५ वटा कार्यालयहरूमा आई. पि. क्यामरा जडान गर्ने सिलसिलामा टेण्डर आव्हान गरिएको र विभागमा डीप वोरीडको टेण्डर खोलि स्वीकृतको क्रममा रहेको ।
- भन्सार विभागमा ६ वटा CCTV जडान गरिएको ।
- १३ वटा सवारी साधन खरिद गरी मातहत कार्यालयहरूमा वितरण गरिएको ।
- नयाँ O & M अनुसार भन्सार प्रशासनमा नयाँ पदमा १० जना शाखा अधिकृत (राजस्व समूह) पदस्थापना गरी १ हप्ताको सेवा प्रवेश तालिम दिईएको ।
- मिति २०७१/११/१४ गते देखि ऐ. २० गते सम्म भन्सार मूल्यांकन तथा पि.सि.ए. सम्बन्धी अधिकृत तथा सहायक स्तरीय अल्पकालिन तालिम सम्पन्न ।
- यस अवधि भित्र २४,६५,५७,०००।- वेरुजु फछर्यौट गरिएको ।
- WAN अन्तर्गत प्रत्यक्ष अनुगमनबाट देखिएका कैफियतहरूको सच्याउन लगाएको कारणबाट थप प्राप्त राजस्व रु. ८६,८२,३९६।-
- प्रयोगशाला शाखाबाट विभिन्न प्रकारका ९७६ वस्तुहरूको प्रयोगशाला परीक्षण गरिएको ।
- विभिन्न माध्यम (सेवाग्राही स्वयं उपस्थिति, टलिफोन सम्पर्क र ईमेल) वाट जम्मा २०९० जना सेवाग्राहीले सोधिएका मुख्य मुख्य प्रश्नहरूको जवाफ प्रदान गरिएको ।

(च) सूचना अधिकारीको नाम र पद:- सूर्यप्रसाद सेडाई, निर्देशक

(छ) ऐन, नियम, विनियम र निर्देशिकाहरूको सूची:-

ऐनहरूको सूची:

- भन्सार ऐन, २०६४
- सालवसाली आर्थिक ऐनहरू
- विदेशी विनिमय नियमित गर्ने ऐन, २०१९
- सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३
- करार ऐन, २०५६
- निकासी पैठारी नियन्त्रण ऐन, २०१३
- राजस्व चुहावट नियन्त्रण ऐन, २०५२
- मू.अ.कर ऐन, २०५२
- अन्तःशुल्क ऐन, २०५८
- वातावरण संरक्षण ऐन, २०५३

नियमहरूको सूची:

- भन्सार नियमावली, २०६४
- विदेशी विनिमय नियमहरू, २०२०
- सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४
- निकासी पैठारी नियमहरू २०३४
- राजस्व चुहावट (अनुगमन तथा नियन्त्रण) नियमावली २०७०
- मू.अ.कर नियमावली २०५३
- अन्तःशुल्क नियमावली २०५९

विनियम, निर्देशिका वा आदेशहरूको सूची:

- जाँचपास पछिको परीक्षण कार्यविधि २०६६
- न्यून विजकीकरणको सामान खरिद गर्ने निर्देशिका, २०६६
- कर्मचारी सरुवा निर्देशिका २०७१

- भन्सार मूल्यांकन निर्देशिका २०६८
- भन्सार कार्यविधि, २०६७
- भन्सार कार्यालयवाट जाँचपास भएका मालवस्तुहरु सीलबन्दी कन्टेनरवाट ढुवानी गर्ने र ढुवानी साधन पैठारी गर्ने प्रकृया सम्बन्धी कार्यविधि, २०७१
- नीजि गुण्टा झिटी भारी सम्बन्धी सूचना २०७१
- निकासी पैठारी सम्बन्धी वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालयको नेपाल राजपत्रमा मिति २०६६/०७/१६ मा प्रकाशित सूचना ।
- भन्सार विभागको प्रयोगशालाको संक्षिप्त कार्यविधि - २०७१
- UN Convention against Tariff in Narcotic Drugs and Psyenotropic substances, 1998.
- Single Convention on Narcotics Drugs, 1961
- Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora (CITES)
- WCO GATT Valuation Guidelines
- WCC SAFE Framework Guidelines
- WCC PCA Guidelines Volume I
- WCC PCA Guidelines Volume II
- WCO HS Classification and Nomenclature
- परिपत्र संग्रह

(ज) आम्दानी खर्च तथा आर्थिक कारोवार सम्बन्धी अद्यावधिक विवरण:-

	निकासी	खर्च
चैत्र महिनासम्म चालु तर्फ	रु. ५३१५१३७५।८९	रु. ५३१५१३७५।८९
चैत्र महिनासम्म पुंजीगत तर्फ	रु. २५३६०१२।-	रु. २५३६०१२।-

चैत्र महिनासम्म कूल राजस्व आम्दानी रु. १,३३,२६,४७,८८८।-

(विभाग अन्तर्गत कार्यालयहरुको अभिलेख अनुसार)

